

Sygn. akt: I C 347/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 maja 2019 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym: Przewodniczący: SSO Juliusz Ciejek

Protokolant: p.o. sekr. sąd. A. K.

po rozpoznaniu w dniu 7 maja 2019 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **Skarbu Państwa - Naczelnika Urzędu Skarbowego w B.**

przeciwko **M. M. (1) i M. M. (2)**

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. uznaje za bezskuteczne wobec wierzyciela Skarbu Państwa - Naczelnika Urzędu Skarbowego w B. czynności obdarowanego M. M. (1) i dłużnika M. M. (2) w postaci umowy darowizny i ustanowienia służebności osobistej, zawartych przez pozwanych w dniu 20 marca 2015 r. przed notariuszem A. M. z Kancelarii Notarialnej w L. za repertorium (...), mocą których:

- dłużnik M. M. (2) darował M. M. (1) prawo własności lokalu mieszkalnego nr (...), znajdującego się na pierwszej kondygnacji budynku mieszkalnego posadowionego w L. przy ul. (...), o łącznej powierzchni użytkowej 55,80 m² wraz z przynależnymi trzema pomieszczeniami na strychu, o łącznej powierzchni użytkowej 37,50 m², dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w (...)IV Wydział Ksiąg Wieczystych, prowadzi księgę wieczystą nr (...), z własnością którego związany jest udział wynoszący (...) części w częściach wspólnych budynku i urządzeniach, które nie służą do wyłącznego użytku właścicieli poszczególnych lokali oraz w działce gruntu, na której znajduje się budynek, z którego przedmiotowy lokal wydzielono, objętych księgą wieczystą nr (...),

- obdarowany M. M. (1) ustanowił na rzecz dłużnika M. M. (2) na lokalu mieszkalnym o nr (...), znajdującym się na pierwszej kondygnacji budynku mieszkalnego posadowionego w L. przy ul. (...), o łącznej powierzchni użytkowej 55,80 m² wraz z przynależnymi trzema pomieszczeniami na strychu, o łącznej powierzchni użytkowej 37,50 m², dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w L.IV Wydział Ksiąg Wieczystych, prowadzi księgę wieczystą nr (...), służebność osobistą polegającą na nieodpłatnym i dożywotnim korzystaniu z całego lokalu mieszkalnego,

dla ochrony wiarygodności Skarbu Państwa – Naczelnika Urzędu Skarbowego w B. w stosunku do dłużnika M. M. (2) z tytułu podatku od towarów i usług wynikających z ostatecznych decyzji Dyrektora I. Administracji Skarbowej w O. z dnia 3 lipca 2017 r. stwierdzonych:

tytułem wykonawczym nr (...) - (...).(…)na kwotę 79.224 zł,

tytułem wykonawczym nr (...) - (...).(…)na kwotę 5.692 zł,

wraz z należnymi odsetkami, kosztami upomnień i egzekucji,

II. zasądza od pozwanych M. M. (1) i M. M. (2) na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej w W. kwotę po 2.700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego,

III. nakazuje sciągnąć pozwanych M. M. (1) i M. M. (2) na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w O. kwotę 4.000 (cztery tysiące) zł tytułem opłaty sądowej.

Sygn. akt I C 347/18

UZASADNIENIE

Skarb Państwa - Naczelnik Urzędu Skarbowego w B. reprezentowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, w dniu 5 czerwca 2018 r. wniósł przeciwko M. M. (1) i M. M. (2) pozew o uznanie za bezskuteczne wobec niego czynności pozwanych - obdarowanego M. M. (1) i darczyńcy, a jednocześnie jego dłużnika - M. M. (2) w postaci umowy darowizny i ustanowienia służebności osobistej, zawartych przez nich w dniu 20 marca 2015 r. przed notariuszem A. M. z Kancelarii Notarialnej w L. za repertorium (...), mocą, których:

- dłużnik M. M. (2) darował M. M. (1) prawo własności lokalu mieszkalnego nr (...), znajdującego się na pierwszej kondygnacji budynku mieszkalnego posadowionego w L. przy ul. (...), o łącznej powierzchni użytkowej 55,80 m² wraz z przynależnymi trzema pomieszczeniami na strychu, o łącznej powierzchni użytkowej 37,50 m², dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w L.IV Wydział Ksiąg Wieczystych, prowadzi księgę wieczystą nr (...), z własnością, którego związany jest udział wynoszący (...) części w częściach wspólnych budynku i urządzeniach, które nie służą do wyłącznego użytku właścicieli poszczególnych lokali oraz w działce gruntu, na której znajduje się budynek, z którego przedmiotowy lokal wydzielono, objętych księgą wieczystą nr (...),

- obdarowany M. M. (1) ustanowił na rzecz dłużnika M. M. (2) na lokalu mieszkalnym o nr (...), znajdującym się na pierwszej kondygnacji budynku mieszkalnego posadowionego w L. przy ul. (...), o łącznej powierzchni użytkowej 55,80 m⁽²⁾ wraz z przynależnymi trzema pomieszczeniami na strychu, o łącznej powierzchni użytkowej 37,50 m⁽²⁾, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w L.IV Wydział Ksiąg Wieczystych, prowadzi księgę wieczystą nr (...), służebność osobistą polegającą na nieodpłatnym i dożywotnim korzystaniu z całego lokalu mieszkalnego, celem ochrony wiarygodności przysługującej powodowi w stosunku do dłużnika M. M. (2) z tytułu podatku od towarów i usług wynikających z ostatecznych decyzji Dyrektora I. Administracji Skarbowej w O. z dnia 3 lipca 2017 r. stwierdzonych tytułem wykonawczym nr (...) - (...)(...)na kwotę 79.224 zł oraz tytułem wykonawczym nr (...) - (...)(...)na kwotę 5.692 zł wraz z należnymi odsetkami, kosztami upomnień i egzekucji. Ponadto powód wniósł o zasądzenie od każdego z pozwanych kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że posiadając pełną wiedzę o znacznym zadłużeniu podatkowym, M. M. (2) rozporządził z pokrzywdzeniem wierzyciela publicznoprawnego na rzecz osoby bliskiej (syna) jedynym składnikiem swojego majątku, który mógłby pozwolić na zaspokojenie strony powodowej. Zdaniem strony powodowej pozwany M. M. (2) działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. W dacie zawarcia umowy darowizny powód prowadził wobec niego postępowania w zakresie podatku od towarów i usług w zawiązku z handlem wewnątrzspółnotowym, o czym pozwany doskonale wiedział, albowiem odebrał on postanowienia wszczynające te postępowania. (k. 4-17)

Pozwany M. M. (2) na posiedzeniu wyznaczonym na rozprawę w dniu 25 lipca 2018 r. wniósł o oddalenie powództwa w całości.

Swoje stanowisko argumentował faktem, że wszystkie jego dotychczasowe kontrole podatkowe w zakresie zasadności zwrotu podatku VAT były pozytywne. Nie miał on, zatem żadnych podstaw, aby sądzić, że postępowania wszczęte w dniach - 1 i 4 sierpnia 2014 r. dadzą tym razem inny wynik. Dalej wskazał, że darując mieszkanie synowi w 2015 r. nie mógł przypuszczać, że w 2016 r. zapadną przeciwko mu negatywne decyzje podatkowe. (k. 143-143v)

Pozwany M. M. (1) na posiedzeniu wyznaczonym na rozprawę w dniu 7 maja 2019 r. wniósł o oddalenie powództwa w całości. Nie uzasadnił swojego stanowiska (k. 264)

Postanowieniem z dnia 15 listopada 2018 r. Sąd zwiesił postępowanie w niniejszej sprawie na podstawie art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c. do czasu zakończenia postępowań toczących się przed Naczelnym Sądem Administracyjnym w ramach, których to miały zostać rozpoznane skargi kasacyjne dłużnika M. M. (2). (k. 217)

Na skutek zażalenia powoda Sąd Apelacyjny w Białymstoku postanowieniem z dnia 13 lutego 2019 r. uchylił w/w postanowienie i pozostawił rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego orzeczeniu kończącemu postępowanie w niniejszej sprawie. (k. 250-252)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Od 2011 r. M. M. (2) prowadził działalność gospodarczą pod firmą (...). Przedmiotem jego działalności była głównie sprzedaż cukru kontrahentom z krajów Unii Europejskiej, przede wszystkim z Cypru, Litwy i Estonii.

(dowód: treści decyzji Naczelnika Urzędu Skarbowego w B. z dnia 29 listopada 2016 r., znak: (...) (...)– k. 24-44v, z treści decyzji Naczelnika Urzędu Skarbowego w B. z dnia 30 listopada 2016 r., znak: (...) (...)– k. 45-62, zeznania pozwanego M. M. (2) – k. 265-266, zeznania pozwanego M. M. (1) – k. 264v-265)

Z uwagi na otrzymane przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w B. informacje z administracji podatkowej innych krajów o możliwych nieprawidłowościach w dostawach wewnątrzspółnotowych, organ ten w dniu 29 lipca 2014 r. i w dniu 31 lipca 2014 r. wydał postanowienia w przedmiocie wszczęcia postępowań podatkowych przeciwko M. M. (2). Postępowania te rozpoczęto w datach skutecznego doręczenia tychże postanowień dłużnikowi, tj. w dniach 1 i 4 sierpnia 2014 r. i dotyczyły podatku od towarów i usług za miesiące: październik, listopada i grudzień 2012 r., luty i sierpień 2013 r. oraz styczeń 2014 r. Podczas tych postępowań organy skarbowe przeprowadziły analizę działalności prowadzonej przez M. M. (2) pod kątem dopuszczalności zastosowania przez niego stawki podatku VAT w wysokości 0% w związku z deklarowaniem dokonywania dostaw wewnątrzspółnotowych, czego warunkiem jest m.in. dostarczanie towaru w innym kraju do nabywcy towaru widniejącego na fakturze VAT. Wszczęci postępowania kontrolnego wywołało u kontrahentów pozwanego M. M. (2) lęk przed współpracą z nim. Mieli do niego pretensje że przez niego mają u siebie kontrole. Pozwany miał zaciągnięty kredyt w Banku (...) na 180.000 zł. W obawie przed utratą płynności gospodarczej M. M. (2) w 2014 r. zwrócił; do banku 100.000 zł. Było to spowodowane kontrolą finansową. Zdawał sobie sprawę z tego że traci rynki. Przez ostatni rok działalności pośredniczył jedynie przy drobnych transakcjach, które pozwalały mu na opłatę składek ZUS i odsetek od kredytu. Działalność gospodarczą zakończył w lipcu 2015 r.

(dowód: treści decyzji Naczelnika Urzędu Skarbowego w B. z dnia 29 listopada 2016 r., znak: (...) (...)– k. 24-44v, z treści decyzji Naczelnika Urzędu Skarbowego w B. z dnia 30 listopada 2016 r., znak: (...) (...)– k. 45-62, zeznania pozwanego M. M. (2) – k. 265-266)

W dniu 20 marca 2015 r. przed notariuszem A. M. prowadzącą Kancelarię Notarialną w L. M. M. (2) i M. M. (1) zawarli w formie aktu notarialnego Rep. (...) umowę o darowizny, na mocy, której:

a) M. M. (2) darował swojemu synowi M. M. (1) prawo własności lokalu mieszkalnego nr (...), znajdującego się na pierwszej kondygnacji budynku mieszkalnego posadowionego w L. przy ul. (...), o łącznej powierzchni użytkowej 55,80 m² wraz z przynależnymi trzema pomieszczeniami na strychu, o łącznej powierzchni użytkowej 37,50 m², dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w L.IV Wydział Ksiąg Wieczystych, prowadzi księgę wieczystą nr (...), z własnością, którego związany jest udział wynoszący (...) części w częściach wspólnych budynku i urządzeniach, które nie służą do wyłącznego użytku właścicieli poszczególnych lokali oraz w działce gruntu, na której znajduje się budynek, z którego przedmiotowy lokal wydzielono, objętych księgą wieczystą nr (...),

b) M. M. (1) ustanowił dożywotnio i nieodpłatnie na rzecz M. M. (2) służebność osobistą, polegającą na nieodpłatnym i dożywotnim korzystaniu z całego lokalu mieszkalnego (będącego przedmiotem wyżej oznaczonej umowy darowizny).

Strony umowy określiły wartość przedmiotowego lokalu mieszkalnego na kwotę 80.000 zł.

(dowód: umowa darowizny sporządzona w formie aktu notarialnego z dnia 20 marca 2015 r. (...)– k. 89-90v, odpis zupełny księgi wieczystej nr (...) – k. 91-93, zeznania pozwanego M. M. (2) – k. 265-266)

M. M. (1) w chwili zawarcia tej umowy mieszkał w W., gdzie pracował i studiował. Razem z małżonką mieszkali w wynajmowanym przez siebie mieszkaniu. M. M. (2) mówił M. M. (1) o przeprowadzanych wobec niego kontrolach z Urzędu Skarbowego.

(dowód: zeznania pozwanego M. M. (2) – k. 265-266, zeznania pozwanego M. M. (1) – k. 264v-265)

W toku przedmiotowych postępowań podatkowych Naczelnik Urzędu Skarbowego w B. wystawił w dniu 28 listopada 2016 r. trzy zarządzenia zabezpieczenia. Następnie w dniu 29 listopada 2016 r. sporządził trzy zawiadomienia o zajęciu zabezpieczającym wierzytelności z rachunku bankowego i wkładu oszczędnościowego M. M. (2) w Banku (...) w S., które zostały doręczone bankowi w dniu 6 grudnia 2016 r., zaś dłużnikowi – w dniu 5 grudnia 2016 r. W odpowiedzi na przedmiotowe zajęcia bank poinformował Naczelnika Urzędu Skarbowego w B. o przeszkodzie w ich realizacji w postaci braku środków pieniężnych na koncie M. M. (2), które byłyby możliwe do zajęcia. Naczelnik Urzędu Skarbowego w B. zajął jedynie wierzytelność z tytułu nadpłaty w podatku dochodowym wskazaną przez M. M. (2) w korekcie zeznania PIT z 2011 r. w wysokości 5.055,52 zł.

(dowód: protokół o stanie majątkowym M. M. (2) z dnia 28 listopada 2016 r. wraz z załącznikiem – umową sprzedaży samochodu z dnia 14 lutego 2015 r. – k. 94-95, zarządzenie zabezpieczenia z dnia 28 listopada 2016 r. (...)– k. 96-96v, zarządzenie zabezpieczenia z dnia 28 listopada 2016 r. (...)– k. 97-97v, zarządzenie zabezpieczenia z dnia 28 listopada 2016 r. (...)– k. 98-98v, zawiadomienia o zajęciu zabezpieczającym wierzytelności z rachunku bankowego i wkładu oszczędnościowego z dnia 29 listopada 2016 r. skierowane do (...) Oddział nr (...) w S. (3 szt.) – k. 99-101v, zawiadomienia o zajęciu zabezpieczającym innej wierzytelności pieniężnej z dnia 29 listopada 2016 r. skierowane do M. M. (2) (3 szt.) wraz z potwierdzeniem odbioru – k. 102-1054v, pismo (...) S.A. z dnia 6 grudnia 2016 r. – k. 106, zawiadomienie o zajęciu wierzytelności z rachunku bankowego i wkładu oszczędnościowego z dnia 13 września 2017 r. skierowane do (...) S.A. – k. 107-107v)

Przedmiotowe postępowania podatkowe zakończyły się wydaniem przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w B. w dniach - 29 listopada 2016 r. i 30 listopada 2016 r. nieostatecznych decyzji administracyjnych. Pierwsza z nich określała zobowiązanie w podatku od towarów i usług do wpłaty za miesiąc październik 2012 r. w wysokości 72.373 zł. Natomiast druga określała zwrot podatku za miesiąc luty 2013 r. w kwocie 5.007 zł, a także umarzała postępowanie w zakresie podatku od towarów i usług za miesiące – listopada, grudzień 2012 r., sierpień 2013 r. oraz styczeń 2014 r. W ich uzasadnieniach wskazano, że z treści przeanalizowanych faktur VAT nie można było jednoznacznie ustalić, że odbiorcą towarów dostarczanych przez M. M. (2) były podmioty w nich wskazane. Powyższe doprowadziło organy podatkowe do konkluzji, iż kontrolowane faktury VAT nie odzwierciedlają rzeczywistego stanu rzeczy, zaś dłużnik już w roku 2012 i 2013 wiedział lub przy zachowaniu należytej staranności mógł wiedzieć, że prowadząc działalność gospodarczą uczestniczy w oszustwach mającym celu wyłudzenie podatku VAT.

(dowód: treści decyzji Naczelnika Urzędu Skarbowego w B. z dnia 29 listopada 2016 r., znak: (...) (...)– k. 24-44v, z treści decyzji Naczelnika Urzędu Skarbowego w B. z dnia 30 listopada 2016 r., znak: (...) (...)– k. 45-62, zeznania pozwanego M. M. (2) – k. 265-266)

M. M. (2) zaskarżył obie decyzje. Pierwszą w całości, natomiast drugą w części dotyczącej określania zwrotu podatku od towarów i usług za miesiąc luty 2013 r. w kwocie 5.007 zł. Z powodu częściowego zaskarżenia drugiej decyzji, decyzja ta w części umarzającej postępowanie podatkowe stała się ostateczna.

(dowód: treść decyzji Dyrektora I. Administracji Skarbowej w O. z dnia 3 lipca 2017 r., znak: (...) - (...). (...) (...) – k. 63-70v, treść decyzji Dyrektora I. Administracji Skarbowej w O. z dnia 3 lipca 2017 r., znak: (...) - (...). (...) (...) – k.71-82v, zeznania pozwanego M. M. (2) – k. 265-266)

W efekcie rozpoznania w/w odwołań Dyrektor I. Administracji Skarbowej w O. wydał w dniu 3 lipca 2017 r. dwie ostateczne decyzje. Na mocy pierwszej z nich uchylił w całości decyzję organu I instancji z dnia 29 listopada 2016 r. i określił za miesiąc październik 2012 r. nadwyżkę podatku naliczonego nad należnym do zwrotu w wysokości 47.282 zł. Natomiast na mocy drugiej uchylił decyzję organu I instancji z dnia 30 listopada 2016 r. w części zakazanej i określił zwrot podatku od towarów i usług za miesiąc luty 2013 r. w kwocie 13.683 zł. Organ odwoławczy w ich uzasadnieniach wskazał jedynie, że organ I instancji wymierzył M. M. (2) niewłaściwą 23 % stawkę podatku VAT, która prawidłowo winna wynosić 8 %. W pozostałym zakresie podtrzymał argumentację Naczelnika Urzędu Skarbowego w B..

(dowód: decyzja Dyrektora I. Administracji Skarbowej w O. z dnia 3 lipca 2017 r., znak: (...) - (...). (...) (...) – k. 63-70v, decyzja Dyrektora I. Administracji Skarbowej w O. z dnia 3 lipca 2017 r., znak: (...) - (...). (...) (...) – k.71-82v, zeznania pozwanego M. M. (2) – k. 265-266)

Na podstawie w/w decyzji Naczelnik Urzędu Skarbowego w B. w dniu 18 sierpnia 2017 r. wystawił dwa administracyjne tytuły wykonawcze o nr (...) - (...) (...) na kwotę 79.224 zł oraz o nr (...) - (...) (...) na kwotę 5.692 zł. W związku z powyższym dotychczasowe zajęcia zabezpieczające prowadzone przeciwko M. M. (2) przekształciły się w zajęcia egzekucyjne. W ich toku spisano z M. M. (2) protokoły o jego stanie majątkowym. Wynikało z nich, iż nie posiada on jakiegokolwiek składników majątku, z których można by prowadzić egzekucję. Ponadto w piśmie z dnia 15 września 2017 r. Bank (...) w S. ponownie poinformował Naczelnika Urzędu Skarbowego w B., że na rachunku bankowym M. M. (2) brak jest środków pieniężnych, z których możliwa jest egzekucja.

(dowód: administracyjne tytuły egzekucyjne z dnia 18 sierpnia 2017 r. o nr (...) - (...) (...) oraz (...) - (...) (...) – k. 89-86, pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w B. z dnia 14 września 2017 r. skierowane do (...) S.A. (doręczone również M. M. (2)) wraz z potwierdzeniem odbioru – k. 109-110v, zawiadomienie o przeszkodzie w realizacji zajęcia rachunku bankowego prowadzonego przez (...) S.A. z dnia 15 września 2017 r. – k. 111, protokół o stanie majątkowym M. M. (2) z dnia 9 listopada 2017 r. – k. 112-112v, wykaz majątku złożony przez M. M. (2) przez Sądem Rejonowym w L.w dniu 4 kwietnia 2018 r. – k.113-115)

M. M. (2) zaskarżył przedmiotowe decyzje Dyrektora I. Administracji Skarbowej w O. z wnosząc od nich skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w O.. W dniu 27 czerwca 2018 r. Sąd ten w sprawach o sygn. akt (...) O. (...) wydał wyroki, w których oddalił obie skargi. Wyroki te również zostały zaskarżone przez M. M. (2) skargami kasacyjnymi do Naczelnego Sądu Administracyjnego w W..

(dowód: wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w O. z dnia 27 czerwca 2018 r. wydany w sprawie o sygn. (...) , wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w O. z dnia 27 czerwca 2018 r. wydany w sprawie o sygn. (...) – k. 181-189v, zeznania pozwanego M. M. (2) – k. 265-266)

M. M. (2) nie posiada jakiegokolwiek majątku. Mieszka w nieruchomości stanowiącej przedmiot zaskarżonej czynności prawnej. Nie posiada on żadnych praw majątkowych, gospodarstwa rolnego, czy też pojazdów samochodowych. Prowadzenie działalności gospodarczej zakończył w dniu 31 lipca 2015 r.

(dowód: wykaz majątku złożony przez M. M. (2) przez Sądem Rejonowym w L.w dniu 4 kwietnia 2018 r. – k.113-115)

M. M. (1) nadal mieszka i pracuje w W.. Nigdy nie podejmował on kroków, żeby zamieszkać w mieszkaniu подарowanym mu przez ojca. Jedynie odwiedza go w tym mieszkaniu oraz pomaga mu w jego drobnych remontach.

(dowód: zeznania pozwanego M. M. (1) – k. 264v-265)

Sąd zważył, co następuje:

W świetle ustalonych okoliczności faktycznych sprawy powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd oparł na podłożonych w sprawie dokumentach, których wiarygodność nie została skutecznie podważona przez strony. Sąd uwzględnił zeznania pozwanych jedynie w tym zakresie, w którym znajdują potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym.

W niniejszej sprawie, bezspornym było, że wierzytelności chronione powództwem miały charakter publicznoprawny. Przy rozbieżnych poglądach doktryny, w judykaturze utrwalilo się aktualnie stanowisko, że przedmiotem ochrony ze skargi pauliańskiej jest nie tyle sama wierzytelność, co wynikające z niej uprawnienie wierzyciela do przymusowej realizacji prawa podmiotowego i w drodze analogia legis dopuszczalne jest stosowanie przepisów art. 527 i nast. k.c. do ochrony prawnej wierzytelności wynikającej ze stosunków administracyjnoprawnych. Konstrukcja taka nie tworzy nowych zobowiązań publicznoprawnych, a jedynie chroni już takie ustalone wierzytelności, nie przesądzając o ich zasadności ani wysokości (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2003 r., (...), wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2011 r., (...)). Ordynacja podatkowa, nie zawiera, bowiem regulacji podobnej do istniejącej w kodeksie cywilnym zapewniającej ochronę wierzycieli w razie niewypłacalności dłużnika. Wyczerpujący charakter wyliczenia sytuacji związanych z odpowiedzialnością podatkową osób trzecich oznacza, że ustawodawca nie stworzył organom administracji publicznej podstawy do przeprowadzenia we własnym zakresie postępowania, którego przedmiotem byłoby zastosowanie wprost lub odpowiednio cywilnoprawnej instytucji skargi paulińskiej, bądź innej o podobnym celu instytucji unormowanej w ustawach podatkowych (por. art. 51 § 1 Ordynacji podatkowej). Skoro przepisy ordynacji podatkowej nie przewidują instrumentu prawnego do ochrony uzasadnionego interesu prawnego (nie przesądzając o zasadności wytoczonego w niniejszej sprawie powództwa), w takiej sytuacji przepisy kodeksu cywilnego należy postrzegać, jako prawo wspólne dla całego systemu prawa, choćby z uwagi na jego uniwersalny charakter zawartych tam definicji pojęć prawnych i wykorzystania instytucji prawa cywilnego na tle stosunków publicznoprawnych. Wyrok w procesie pauliańskim wydany w następstwie uwzględnienia powództwa stwarza jedynie wierzycielowi możliwość przeprowadzenia w przyszłości skutecznej egzekucji należności publicznoprawnej z przedmiotów majątkowych, których dłużnik wyzbył się w celu pokrzywdzenia wierzyciela. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1998 r. (...), postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1999 r. (...), wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2005 r. (...), wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia (...). (...), wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2010 r. (...), wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 2006 r. (...), wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2005 r. (...), uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2003, (...), uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2003 r. (...)). Powyższe zaprezentowane poglądy Sąd rozpoznający niniejszą sprawę w całości popiera. Podnieść również należy, że ustawodawca wprost wprowadził możliwość skorzystania z ochrony takich należności w art. 189⁽¹⁾ k.p.c. Ponadto dopuszczalność stosowania przepisów o skardze pauliańskiej do ochrony należności publicznoprawnych, w tym podatkowych potwierdził ostatnio Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 18 kwietnia 2018 r., sygn. akt (...), w którym orzekł, że art. 527 § 1 k.c. w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie na zasadzie analogii legis do ochrony należności publicznoprawnych jest zgodny z art. 2 Konstytucji RP.

Dodać tu warto, że skoro dłużnik dla ochrony przed należnościami publiczno-prawnymi sięgnął po instytucje z dziedziny prawa cywilnego (umowa darowizny, ustanowienia służebności), to środków przeciwdziałania jego fraudacyjnym zabiegom należy poszukiwać właśnie na gruncie tego prawa.

Dokonując merytorycznej oceny zgłoszonego powództwa, należy przede wszystkim wskazać, iż zgodnie z art. 527 § 1 k.c., gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Stosownie do § 2 omawianego artykułu czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (art. 527 § 3 k.c.).

W myśl art. 527 § 1 k.c. przesłankami skargi paulińskiej są, zatem: 1) istnienie po stronie wierzyciela wierzytelności, 2) dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z pokrzywdzeniem wierzyciela, 3) uzyskanie w wyniku tej czynności korzyści majątkowej przez osobę trzecią, 4) istnienie po stronie dłużnika świadomości pokrzywdzenia wierzyciela, 5) wiedza bądź możliwość dowiedzenia się przez osobę trzecią, uzyskującą korzyść majątkową, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela oraz 6) działanie osoby trzeciej w złej wierze.

Wskazane wyżej przesłanki muszą być spełnione łącznie, aby wierzyciel mógł skorzystać z żądania uznania czynności prawnej za bezskuteczną. Korzystanie ze skargi paulińskiej wymaga zasadniczo istnienia wierzytelności podlegającej ochronie. Co istotne, to na wierzycielu (powodzie) – zgodnie z regułą określoną w art. 6 k.c. – spoczywa ciężar udowodnienia wystąpienia wszystkich przesłanek uzasadniających skargę paulińską.

Należy tu jednak zaznaczyć, że ustawodawca w art. 528 k.c., dokonał modyfikacji powyższych zasad, wprowadzając dodatkową regułę, zgodnie z którą jeżeli skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Wzmocnił też jej działanie wprowadzając w art. 530 k.c. możliwość pozwalającą na stosowanie tych przepisów do działania dłużnika z zamiarem pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli.

Istnienie i wymagalność wierzytelności pieniężnych objętych skargą paulińską zostały wykazane dokumentami urzędowymi (ostatecznymi decyzjami administracyjnymi), z którymi prawo łączy domniemanie autentyczności i prawdziwości (art. 244 k.p.c.). Pozwany M. M. (2) ponadto przyznał, że w decyzjach wydanych przez Dyrektora I. Administracji Skarbowej w O. naliczono mu podatek, który zobowiązany był zwrócić, które to zaskarżył wnosząc skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w O.. W przedmiotowej sprawie został, zatem spełniony wymóg ukształtowany w judykaturze (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2004 r., sygn. akt (...)) sprecyzowania chronionej wierzytelności poprzez wskazanie jej istniejącego i pieniężnego charakteru, wymagalności, tytułu prawnego i jej aktualnej wysokości. Powyższe potwierdził również Sąd Apelacyjny w B. w treści uzasadnienia postanowienia z dnia 13 lutego 2019 r., sygn. (...), w którym to rozstrzygał w przedmiocie zażalenie na postanowienie wydane w toku niniejszego postępowania o jego zawieszeniu (k. 250-252). Należy, zatem stwierdzić, że wierzytelności, o których ochronę występuje strona powodowa istnieją i są wymagalne.

Oceniając zaistnienie po stronie dłużnika dalszych przesłanek skargi paulińskiej, a zatem świadomego dokonania przez niego czynności prawnej z pokrzywdzeniem wierzycieli należy zwrócić uwagę, że samo pojęcie dokonania przez dłużnika czynności prawnej z pokrzywdzeniem wierzycieli zdefiniowane zostało w § 2 cytowanego wyżej art. 527 k.c. Co ważne do zastosowania tego przepisu nie jest konieczne wszczęcie postępowania egzekucyjnego i przeprowadzenie nieskutecznej egzekucji (por. wyrok SA w W. z dnia 6 grudnia 1996 r., (...)) ani ogłoszenie upadłości dłużnika (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 września 1998 r., (...)) wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2000 r., (...)). Wystarczy wykazanie, że wobec stanu majątku dłużnika niemożliwe jest zaspokojenie wierzytelności skarżącego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2000 r., (...)). Zgodnie ze stanowiskiem doktryny, jak też orzecznictwa, niewypłacalność dłużnika oznacza taki stan jego majątku, wykazany wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi, w którym egzekucja prowadzona zgodnie z przepisami k.p.c. nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej od dłużnika (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w W. z dnia 19 listopada 1997 r. (...)). Jak ustalono w niniejszej sprawie, skutek umowy darowizny z dnia 20 marca 2015 r. powód został pozbawiony możliwości zaspokojenia swoich roszczeń z jedyne go składnika majątkowego o znaczącej wartości, jakim ówczesnie dłużnik jeszcze dysponował. Czynności egzekucyjne podejmowane przez wierzyciela będącego jednocześnie organem egzekucyjnym nie doprowadziły do zaspokojenia wierzytelności pieniężnych powoda. Świadczą o tym chociażby protokoły o stanie majątkowym dłużnika spisane w jego obecności przez pracownika powoda, czy też pisma kierowane do wierzyciela z banku, w którym dłużnik posiada rachunek o braku środków pieniężnych podlegających egzekucji. Dłużnik nie posiada, zatem żadnego majątku zdatnego do przeprowadzenia egzekucji a brak takiego majątku został potwierdzony w ramach postępowania o wyjawienie majątku dłużnika, toczącego się przed Sądem Rejonowym w L.w

dniu 4 kwietnia 2018 r. Co więcej, pozwany M. M. (2) na posiedzeniu wyznaczonym na rozprawę w dniu 7 maja 2019 r. sam przyznał, że oprócz mieszkania miał również samochód, który jednak sprzedał, zaś uzyskane środki przeznaczył na prowadzenie działalności gospodarczej. Ponadto wskazał, że w Banku (...) S.A. z siedzibą we W. miał kredyt, którego jednak nie spłacił. Mając na uwadze powyższe nie ulega wątpliwości, iż przenosząc własność jedynego składnika majątkowego pozwalającego choćby na częściowe zaspokojenie należności uprawnionego, pozwany działał na szkodę wierzyciela. Również z pewnością w wyniku tej darowizny osoba trzecia – M. M. (1) uzyskał korzyść majątkową, która polega na uzyskaniu prawa własności przedmiotu majątkowego w postaci lokalu mieszkalnego. Bezspornie prawo własności nieruchomości posiada istotną wartość majątkową, co wynika ze złożonego przez pozwanych oświadczenia w akcie notarialnym – 80.000 zł.

Przechodząc do analizy kolejnej przesłanki pokrzywdzenia wierzyciela, wskazać w pierwszej kolejności należy, iż strona powodowa, pokrzywdzenie w rozumieniu przywołanego przepisu wywodzi także z faktu obciążenia przez pozwanego M. M. (1) darowanego mu przez pozwanego M. M. (2) prawa własności nieruchomości, ograniczonym prawem rzeczowym - służebnością osobistą mieszkania, co czynić będzie egzekucję niecelową, gdyż przedmiotowa nieruchomość z racji takiego obciążenia stała się w praktyce niezbywalna. Kwestia pokrzywdzenia wierzyciela w wyniku dokonania darowizny z jednoczesnym obciążeniem przedmiotu darowizny służebnościami była już przedmiotem oceny prawnej, wyrażonej m.in. przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 listopada 2012 roku sygn. akt (...). W orzeczeniu tym Sąd wskazał, że w przypadku dokonania przez dłużnika darowizny nieruchomości połączonej z ustanowieniem na niej służebności osobistej biernie legitymowanymi w procesie pauliańskim są także beneficjenci ustanowionej służebności osobistej. W związku z powyższym M. M. (2) zgodnie z art. 531 § 2 k.c. prawidłowo został oznaczony, jako strona pozwana, skoro uzyskał on nieodpłatnie od swojego syna prawo zamieszkiwania w lokalu mieszkalnym, który uprzednio darował mu tym samym aktem notarialnym.

Konstruując w tej sprawie roszczenie ze skargi pauliańskiej, strona powodowa dokonała rozszczępienia zawartej przez pozwanych czynności prawnej na umowę darowizny i ustanowienie na rzecz pozwanego służebności osobistej mieszkania obciążającej darowaną nieruchomość. (por. wyrok Sądu Okręgowego w R. z dnia 13 grudnia 2016 r. sygn. akt (...))

Przeniesienie prawa własności w zamian za obciążenie jej ograniczonym prawem rzeczowym, zbliża taką czynność prawną do stypizowanej w k.c. umowy dożywocia (art. 908 i nast.). Ustanowione na rzecz pozwanego M. M. (2) prawo ma jednak charakter czysto rzeczowy, podczas gdy w przypadku tzw. prostej umowy dożywocia (art. 908 § 1 k.c.), dożywotnik nabywa uprawnienia obligacyjne o charakterze rozszerzonym (erga omnes), a do obciążenia nieruchomości tym prawem stosuje się odpowiednio przepisy o prawach rzeczowych ograniczonych (art. 910 § 1 zd. 2 k.c.), jakkolwiek w wypadku tzw. złożonej umowy dożywocia, w jego skład mogą wejść również uprawnienia wynikające z praw rzeczowych ograniczonych (art. 908 § 2 k.c.). Nie ulega wątpliwości, że umowa dożywocia może być zaskarżona przez wierzyciela zbywcy - dożywotnika skargą pauliańską, co wynika też z przepisu art. 916 k.c., który ma charakter szczególnie w stosunku do przepisów art. 527 i nast. k.c. Przedmiotem skargi jest cała tego typu umowa, tj. przeniesienie własności nieruchomości i obciążenie, a nie odrębnie, przeniesienie własności oraz jej obciążenie przez nabywcę prawem dożywocia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2012 roku sygn. akt (...)).

Jeśli zatem przeniesienie przez pozwanego M. M. (2) na pozwanego M. M. (1) prawa własności przedmiotowej nieruchomości, nastąpiło w zamian za ustanowienie na jego rzecz służebności osobistej, to, zgodnie z powyższym orzeczeniem Sądu Najwyższego, z punktu widzenia instytucji skargi pauliańskiej stanowi ona jedną czynność prawną, a nie dwie niezależne od siebie czynności w postaci umowy darowizny i ustanowienia ograniczonego prawa rzeczowego (por. wyrok Sądu Okręgowego w R. z dnia 13 grudnia 2016 r. sygn. akt (...)). Dlatego też przesłanka pokrzywdzenia wierzyciela zdefiniowana w art. 527 § 2 k.c. powinna być odnoszona do całości czynności prawnej dokonanej aktem notarialnym z dnia 20 marca 2015 r., a nie do jej fragmentów. Pokrycie w całości świadczenia wzajemnego przez M. M. (1) na rzecz pozwanego M. M. (2) z substratu majątkowego, który nabył od dłużnika strony powodowej, kwalifikuje zawartą przez nich umowę przeniesienia własności nieruchomości z równoczesnym obciążeniem jej służebnością osobistą, jako czynność prawną nieodpłatną w znaczeniu przesłanki skargi pauliańskiej (art. 528 k.c.). Na gruncie tej

instytucji, pojęcie nieodpłatności jest, bowiem szeroko rozumiane (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2011 r., (...), wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2013 r., (...)).

Strona powodowa trafnie podnosi, iż skarżona czynność prawna prowadzi do pokrzywdzenia jej, jako wierzyciela, nie tylko z powodu wyzbycia się przez dłużnika składnika majątkowego, z którego mogłaby uzyskać zaspokojenie, ale także z racji obciążenia - w ramach świadczenia wzajemnego - całej nieruchomości służebnością osobistą skuteczną erga omnes, co powoduje, że możliwość przeprowadzenia skutecznej egzekucji w takiej sytuacji doznaje istotnego ograniczenia i ma wpływ na zakres ewentualnego zaspokojenia. Wszak stosownie do art. 1000 § 3 k.p.c., w razie sprzedaży licytacyjnej nieruchomości, na poczet ceny nabycia zostanie zaliczona wartość służebności, (która w istocie pomniejszy wartość nieruchomości), czego efektem będzie zaspokojenie strony powodowej w mniejszym zakresie, aniżeli w sytuacji gdyby nieruchomość nie była obciążona takim prawem – co wydaje się być oczywiste. Sama zaś służebność osobista - jako prawo niezbywalne (art. 300 k.c.) - nie podlega jednak egzekucji.

W ocenie Sądu okoliczności, w jakich doszło do zawarcia zaskarżonej czynności prawnej jednoznacznie wskazują, że została spełniona także kolejna przesłanka skargi pauliańskiej w postaci świadomości pokrzywdzenia wierzyciela. Wskazać należy, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, gdy zdaje sobie sprawę (uświadamia sobie), że wskutek dokonania czynności prawnej może spowodować niemożność zaspokojenia się wierzyciela z jego majątku. Pokrzywdzenie wierzyciela nie musi być zamiarem dłużnika (wyjątek - art. 530 k.c.). Wystarczy, żeby dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności. Świadomość pokrzywdzenia wierzyciela musi istnieć w chwili dokonywania czynności prawnej. W celu wykazania tej przesłanki koniecznym jest by dłużnik zdawał sobie sprawę ze skutków dokonania przez siebie czynności prawnej w postaci uszczuplenia lub niepowiększenia się jego majątku, z którego wierzyciel mógłby się zaspokoić.

Mając na uwadze powyższe rozważania wskazać należy, iż świadome działanie przez M. M. (2) pokrzywdzenia wierzyciela wynika niewątpliwie z okoliczności, w jakich doszło do zawarcia spornej umowy. Należy zwrócić uwagę, że do zawarcia umowy darowizny doszło po dacie doręczenia mu postanowień o wszczęciu postępowań podatkowych w sprawach dotyczących podatku od towarów i usług za miesiące za poszczególne okresy rozliczeniowe. Zdawał on sobie sprawę z wszczętego postępowania i choć jak twierdzi w jednym miejscu, że nie spodziewał się jego negatywnego rezultatu, to wszystkie jego działania temu przeczą. Ograniczał działalność, przed terminem spłacał część kredytu. Miał świadomość utraty rynku. Aczkolwiek w dacie darowizny decyzje jeszcze nie zapadły, to darczyńca wyraźnie spodziewał się ich negatywnych skutków. Działał przeto w zamiarze pokrzywdzenia przyszłego wierzyciela (art. 530 k.c.). Nie można także pominąć faktu, że pozwany M. M. (1) wiedział o tym, że jego ojciec prowadzi działalność gospodarczą. Powyższe, jak wiadomo wiąże się z ryzykiem kontroli podatkowych, których wyniki mogą być oczywiście różne, w zależności od tego czy w jej toku „wyjdą na jaw” jakieś błędy dotyczące podatku VAT.

Wskazane okoliczności świadczą o działaniu dłużnika ukierunkowanym na pokrzywdzenie wierzyciela. W ocenie Sądu, M. M. (2) działał nie tylko ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, ale bezpośrednio z zamiarem jego pokrzywdzenia. Pozwany musiał zdawać sobie sprawę, że egzekucja jego zaległości podatkowych zostanie skierowana właśnie do tego prawa majątkowego, dlatego w celu utrudnienia bądź też uniemożliwienia przeprowadzenia egzekucji przekazał własność lokalu mieszkalnego na rzecz swojego syna. Na działanie ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela wpływa także fakt ustanowienia na rzecz darczyńcy służebności osobistej mieszkania. Zasadnie strona powodowa wskazuje, że połączenie darowizny z ustanowieniem nieodpłatnej służebności osobistej mieszkania zmieniło tylko stan prawny nieruchomości, przy zachowaniu władztwa faktycznego nad rzeczą przez dotychczasowego właściciela, czym pozwany zabezpieczył swój interes majątkowy i osobisty. W takich okolicznościach, wyłącznym celem zawarcia pomiędzy pozwanymi umowy z dnia 20 marca 2015 r. było wyłączenie przedmiotowego lokalu spod toczącej się przeciwko M. M. (2) egzekucji.

Wreszcie, rozważania odnośnie przesłanki wiedzy osoby trzeciej o działaniu dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela lub możliwości uzyskania wiedzy w tym przedmiocie przy dołożeniu należytej staranności, należy rozpocząć od przytoczenia normy art. 528 k.c., zgodnie, z którą jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania

czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Przepis ten wprowadza, zatem daleko idące ułatwienie dla wierzyciela chcącego skorzystać z ochrony pauliańskiej w przypadku, gdy czynność prawna dłużnika i osoby trzeciej miała charakter nieodpłatny. W tej sytuacji wierzyciel nie musi wykazywać wymienionej okoliczności a osoba trzecia nie może bronić się przez wykazanie, że nie wiedziała lub nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał z pokrzywdzeniem wierzycieli. Ponieważ nie ulega wątpliwości w niniejszej sprawie, iż czynność pomiędzy pozwanymi tj. darowizna połączona z ustanowieniem służebności osobistej, jest czynnością nieodpłatną, w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2013 r. sygn. akt. (...)Sąd Najwyższy wywodził, iż dochodzi wówczas do pokrycia w całości świadczenia wzajemnego na rzecz (dłużnika) z substratu majątkowego, który (osoba trzecia, obdarowana) nabyła od dłużnika, więc nie może być mowy o przysporzeniu po stronie dłużnika (por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2012 r., (...)), czynienie rozważań, co do istnienia po stronie M. M. (1) wiedzy o sytuacji finansowej ojca w chwili darowizny jest zbędne.

Należy jednak zaznaczyć, że pozwany uzyskał korzyść majątkową, jako osoba będąca w rozumieniu art. 527 § 3 k.c., w bliskim stosunku z dłużnikiem (swoim ojcem). Tak, więc istnieje ustawowe domniemanie wynikające z powołanego przepisu, że pozwany wiedział, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Pozwany nie zdołał także zwolnić się od zadośćuczynienia roszczeniu wierzyciela żądającego uznania czynności za bezskuteczną poprzez zaspokojeni tego wierzyciela albo wskazanie mu wystarczające do jego zaspokojenia mienie dłużnika (art. 533 k.c.) .

Biorąc pod uwagę przytoczone powyżej okoliczności oraz wykazanie przez powoda wszystkich przesłanek, Sąd zgodnie z art. 527 § 1, 2 i art. 528 k.c. uwzględnił powództwo w całości, o czym orzekł w pkt I sentencji wyroku.

Rozstrzygnięcie w pkt. II sentencji wyroku o kosztach postępowania oparte zostało na zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu stosownie do treści art. 102 k.p.c. w ze z art. 32 ust 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (...) zasądając od pozwanych na rzecz powoda tylko część należnych mu kosztów procesu. Sąd uznał, że biorąc pod uwagę charakter niniejszej sprawy i sytuację majątkową oraz życiową pozwanych zasądzenie od nich całości kosztów byłoby sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Odpowiedzialność pozwanych nie ma w tym przypadku charakteru odpowiedzialności solidarnej.

Strona powodowa żądała zasądzenia od każdego z pozwanych kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych. Ponadto w zażaleniu na postanowienie z dnia 15 listopada 2018 r. o zawieszeniu niniejszego postępowania wniosła o zasądzenie od każdego z pozwanych kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych. W tym miejscu należy ponownie wskazać, że oprócz tego, że w jednym pozwie powód pozwał obie strony czynności pewniej - umowy z dnia 20 marca 2015 r. zawartej w formie aktu notarialnego, to konstruując przedmiotowe roszczenie dokonał rozszczepienia tej czynności na umowę darowizny i ustanowienie na rzecz pozwanego służebności osobistej mieszkania obciążającej darowaną nieruchomości. Natomiast - odmiennie niż to uznał powód - w niniejszej sprawie przedmiotem skargi paulińskiej była cała w/w umowa, tj. przeniesienie własności nieruchomości i obciążenie, nie odrębnie - przeniesienie własności oraz jej obciążenie przez nabywcę prawem dożywocia. Powyższe spowodowane jest faktem, że ocena podstawy prawnej przeniesienia własności nieruchomości nie mogła być w tym wypadku rozpatrywana w oderwaniu od ustanowienia służebności osobistej na rzecz zbywcy, (o czym szerzej była mowa wcześniej). Zatem w niniejszej sprawie Sąd rozpatrywał przesłanki właściwe dla instytucji actio pauliana, co do każdej z opisanych w pozwie czynności prawnych łącznie. Oprócz pozwu powód sporządził wobec pozwanych inne składane w toku postępowania tożsame pisma procesowe oraz podejmował wobec nich takie same czynności procesowe. Wiadomym natomiast Sądowi z urzędu jest fakt, że Prokuratura Generalna Skarbu Państwa bardzo często reprezentuje identyczne jak Naczelnik Urzędu Skarbowego w B. podmioty. Zatem rodzaj dochodzonego roszczenia w żadnym razie nie był dla niej pod względem prawnym i faktycznym skomplikowany. Powyższe okoliczności spowodowały, że Sąd uznał, że powodowi należy się zwrot kosztów zastępstwa procesowego w

jednej wysokości, tj. wysokości przyjętej jedynie dla jednego profesjonalnego pełnomocnika stosownie do wysokości żądania, których dochodził w niniejszym postępowaniu. Zgodnie z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (...) jest to wynagrodzenie w wysokości 5.400 zł, którą to kwotę Sąd rozdzielił po połowie zasądając od każdego z pozwanych na rzecz powoda po 2.700 zł tytułem zwrotu części żądanych przez niego kosztów zastępstwa procesowego. Ponadto należy wskazać, że wobec tego, że przedmiotem postępowania zażaleniowego było rozstrzygnięcie związane z oceną trafności zastosowania art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c., który to przepis związany jest z dyskrecyjną oceną Sądu w zakresie zawieszenia postępowania z urzędu, Sąd uznał, że istnieją przesłanki do odstąpienia od obciążania pozwanych kosztami tego postępowania.

Powód zgodnie z art. 94 u.k.s.c. jest zwolniony z obowiązku uiszczenia opłaty. W niniejszej sprawie wysokość opłaty od pozwu wynosiła 4.000 zł, co wynika z treści art. 13 ust 1 u.k.s.c. W związku z powyższym Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. w zw. z art. 98 § 1 k.p.c. i 105 k.p.c. w pkt III sentencji wyroku nakazał ściągnąć od pozwanych, jako strony przegrywającej sprawę w całości kwotę 4.000 zł tytułem kosztów sądowych.

ZARZĄDZENIE

- 1) odnotować,
- 2) odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pozwanemu M. M. (2),
- 3) z apelacją od pozwanego lub za 14 dni.

O., dnia 23 maja 2019 r.